

Ref 7

Ett mål om att få ta del av en allmän handling kan inte inledas när talan förs anonymt (jfr HFD 2014 ref. 28). Detta gäller även om det finns en e-postadress där klaganden kan nås.

2 kap. 18 § tryckfrihetsförordningen, 3 och 5 §§ förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Högsta förvaltningsdomstolen meddelade den 15 februari 2021 följande dom (mål nr 5903-20).

Bakgrund

1. Var och en har rätt att hos myndigheter ta del av allmänna handlingar förutsatt att uppgifterna i dessa inte omfattas av sekretess. En myndighet får som utgångspunkt inte efterforska vem den som begär ut en handling är eller vilket syfte han eller hon har med sin begäran. Ett beslut att inte lämna ut en handling kan överklagas, i regel till kammarrätt.

2. Enligt allmänna processrättsliga regler ska ett överklagande av ett beslut till förvaltningsdomstol vara skriftligt och innehålla uppgifter om klagandens identitet samt vissa kontaktuppgifter. Saknas sådana uppgifter ska klaganden, om bristen inte är av ringa betydelse för frågan om delgivning, föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans eller hennes talan annars avvisas.

3. En person begärde anonymt via e-post hos Täby kommun att få ta del av en viss angiven handling. Kommunen avslog begäran med hänvisning till att handlingen inte var allmän.

4. Beslutet överklagades till Kammarrätten i Stockholm. Av överklagandet framgick att klaganden ville vara anonym även i kammarrätten.

5. Kammarrätten förelade klaganden att uppge sitt namn. I föreläggandet angavs att om klaganden inte kom in med den begärda uppgiften inom föreskriven tid så kunde kammarrätten komma att avvisa överklagandet. Klaganden svarade att denne inte avsåg att uppge sitt namn. Kammarrätten konstaterade att föreläggandet inte hade följts och avvisade överklagandet.

Yrkanden m.m.

6. Klaganden yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska visa målet åter till kammarrätten för prövning i sak och anför följande.

7. Enligt en bestämmelse i tryckfrihetsförordningen har den som begär ut en allmän handling rätt att vara anonym. Det strider därför mot grunderna för den bestämmelsen att tillämpa en processuell regel om krav på att ange vem man är i ett mål om utlämnande av allmän handling. Kammarrätten borde således ha låtit bli att tillämpa den processuella bestämmelsen eftersom tryckfrihetsförordningen är överordnad sådana bestämmelser.

8. Såväl begäran om att få ta del av handlingen som överklagandena till kammarrätten och Högsta förvaltningsdomstolen har skickats från samma e-postadress. Det är alltså uppenbart att det är samma person som har begärt ut handlingen och gett in överklagandena. Därmed behövs inte namnet för att avgöra frågan om klagorätt och om överklagandet har skett i rätt tid.

Skälen för avgörandet

Prövningstillstånd

9. Högsta förvaltningsdomstolen finner skäl att meddela prövningstillstånd och att avgöra målet omedelbart.

Rättslig reglering m.m.

10. Enligt 2 kap. 18 § tryckfrihetsförordningen får en myndighet inte på grund av att någon begär att få ta del av en allmän handling efterforska vem denne är eller vilket syfte han eller hon har med sin begäran i större utsträckning än vad som behövs för att myndigheten ska kunna pröva om det finns hinder mot att handlingen lämnas ut.

11. I 3 § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) anges att ett överklagande som inleder ett mål ska vara skriftligt. Enligt andra stycket ska ett överklagande från en enskild innehålla uppgift om personnummer eller organisationsnummer och vissa kontaktuppgifter. Av 5 § framgår att om ett överklagande inte uppfyller föreskrifterna i 3 § ska klaganden, om bristen inte är av ringa betydelse för frågan om delgivning, föreläggas att inom viss tid avhjälpa bristen vid påföljd att hans eller hennes talan annars avvisas.

12. Av rättsfallet HFD 2014 ref. 28 framgår att efterforskningsförbudet för myndigheter i 2 kap. 18 § tryckfrihetsförordningen inte har något sådant samband med rätten att föra talan att en domstol kan göra avkall på de krav som i 3 § förvaltningsprocesslagen ställs på den handling som inleder ett mål i domstol. Av rättsfallet framgår också att namn måste anges trots att det inte uttryckligen föreskrivs i bestämmelsen.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Klaganden har uppgett att han eller hon inte har för avsikt att ange sitt namn. För att möjliggöra kommunikation har en e-postadress angetts. Det finns inget som talar för att klaganden inte kan nås på den e-postadressen.

14. Av rättsfallet HFD 2014 ref. 28 framgår emellertid att även namn måste anges då ett mål inleds i domstol och att det gäller också i mål om utlämnande av allmän handling. Detta gäller oavsett om det finns en fungerande adressuppgift eller inte.

15. Kammarrätten gjorde därmed rätt när den förelade klaganden att uppge sitt namn och, när så inte skedde, avvisade överklagandet dit.

16. Överklagandet av kammarrättens avvisningsbeslut ska således avslås.

Högsta förvaltningsdomstolens avgörande

Högsta förvaltningsdomstolen meddelar prövningstillstånd.

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

I avgörandet deltog justitieråden *Jermsten, Ståhl, Svahn Starrsjö, von Essen* och *Rosén Andersson*. Föredragande var justitisekreteraren *Mårten Olsson*.

Kammarrätten i Stockholm (2020-10-16, Hemmingsson, Bohlin och Flank):

I 3 § förvaltningsprocesslagen (FPL) anges att ett överklagande som inleder ett mål ska vara skriftligt och att ett överklagande från en enskild ska innehålla vissa uppgifter, bl.a. personnummer och vissa kontaktuppgifter. Högsta förvaltningsdomstolen har i avgörandet HFD 2014 ref. 28 uttalat att efterforskningsförbudet i 2 kap. 18 § tryckfrihetsförordningen inte har något sådant samband med rätten att föra talan i domstol att en domstol kan göra avkall på de krav som i 3 § FPL ställs på den handling som inleder ett mål i domstol. Av avgörandet framgår vidare att även namn måste anges trots att det inte uttryckligen föreskrivs i bestämmelsen.

Om ett överklagande innehåller en sådan brist att det inte uppfyller kraven i 3 § FPL ska rätten enligt 5 § samma lag förelägga klaganden att inom viss tid avhjälpa bristen, vid påföljd att hans eller hennes talan annars avvisas.

Klaganden har inte följt kammarrättens föreläggande att komplettera överklagandet med ett fullständigt namn. Enligt kammarrättens mening kan överklagandet därmed inte anses uppfylla de krav som föreskrivs i 3 §

Ref 7

HFD 2021

FPL. Överklagandet ska därför avvisas. – Kammarrätten avvisar överklagandet.